

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЕЛЬКІН Ю.Г., ВОІНОВ О.П., ВИШНЕВСЬКА О.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Сучасний етап розвитку людства характеризується прискоренням технічного прогресу, глобалізацією всіх процесів, інформатизацією та інтелектуалізацією суспільства, безперервним нарощуванням нових знань, впровадженням інноваційних технологій в усі сфери життя та розумінням ролі та впливу людини, її особистості, професійної підготовки на всі грані розвитку людства, на майбутнє не тільки самої людини, а всієї планети [1].

Тенденції зміни організації освіти в Україні сьогодні збігаються із загальними принципами її реформування у сучасному світі. В ХХІ столітті актуальною є проблема створення інноваційної системи освіти і виховання, основними критеріями якої було б не лише навчання і розвинення інтелектуальних здібностей, але виховання моральних почуттів людини і розкриття креативного потенціалу особистості [2].

До основних чинників, що зумовлюють зміну традиційної парадигми вищої освіти, трансформацію її соціальних функцій, прискорення розвитку освітнього процесу належать прискорення темпів розвитку суспільства, розширення можливостей соціального та політичного вибору, розширення масштабів міжнародної взаємодії, глибокі структурні зміни у сфері зайнятості тощо. Ринкові умови заклали нові вимоги до фахівців, яких стало доцільніше готувати за інтегрованими програмами на основі використання системного-підходу [3].

Нові соціальні потреби суспільства спричиняють інноваційні процеси в освіті, а вектор змін у освітній сфері свідчить про необхідність розширення сфери інновацій. Як відомо, під інноваціями в освіті розуміють процес удосконалення педагогічних технологій, сукупності методів, прийомів та засобів навчання. В теперішній час інноваційна педагогічна діяльність є одним із суттєвих компонентів освітньої діяльності будь-якого закладу вищої освіти. Саме інноваційна діяльність не тільки сприяє створенню конкурентоспроможності вишу на ринку освітніх послуг, а й визначає напрями професійного зростання.

Термін «інновація» (нововведення) можна трактувати як антонім до поняття «традиційний», тобто він передбачає вихід за межі типових сукупностей способів, методів, прийомів навчання [4]. Освіта, побудована на інноваційній платформі, передбачає реалізацію наступних основних принципів:

- інтеграція потенціалу закладів вищої освіти з метою підвищення ефективності їх функціонування;
- гуманізація - посилення уваги до особистості кожного здобувача вищої

освіти як вищої соціальної цінності суспільства, спрямування на формування громадянина з високими інтелектуальними, моральними та фізичними якостями;

- диференціація та індивідуалізація, створення умов для повного прояву та розвитку здібностей кожного здобувача вищої освіти;

- демократизація, створення передумов для розвитку активності, ініціативи та творчості здобувачів вищої освіти та викладачів, їхня зацікавлена взаємодія, широка участь громадськості в управлінні освітою [4].

У сучасних умовах педагоги звертаються до пошуку освітніх технологій, побудованих на особистісно-орієнтованих та розвиваючих підходах до навчання [3]. Таке навчання сприяє розвитку як репродуктивних здібностей здобувача вищої освіти, від пізнавальних стереотипів сприйняття, пам'яті і мислення до особистісних стереотипів соціальної поведінки, так і стимулює розвиток творчих рис особистості.

У сучасній українській освіті існують елементи системи інноваційних освітніх технологій, які передбачають два підходи – інновації-модернізації, які модернізують навчальний процес та спрямовані на досягнення гарантованих результатів в межах його традиційної репродуктивної орієнтації, та інновації-трансформації, які перетворюють традиційний навчальний процес та спрямовані на забезпечення його дослідницького характеру, організацію пошукової навчально-пізнавальної діяльності. Перспективним вважається саме другий тип освітніх інновацій, що дає змогу не тільки оновити сам процес навчання, але й навчити здобувачів вищої освіти самостійно реалізовувати інноваційну діяльність. За такого підходу належить використовувати інноваційні технології, що заохочують продуктивну навчальну діяльність студентів, розвивають їх творче мислення, актуалізують цінність пошуку нових рішень, запровадження нових ідей тощо. Принциповою відмінністю такого підходу є також його гуманістичний характер, оскільки в центрі уваги педагога постає не навчальний процес як педагогічна форма, а особистість здобувача вищої освіти, як зміст навчання [4].

До сучасних інноваційних освітніх технологій відносяться технологія дистанційного навчання, проблемного навчання, ситуативного моделювання, ділової гри, розвивального навчання, колективного та групового навчання, розвитку критичного мислення, програмованого навчання, інтерактивного навчання, модульного навчання, мотивації успіхом, рівневої диференціації, інтегральна педагогічна технологія, проектна, кейс-технологія та ін. [5].

Внаслідок розвитку тенденцій глобалізації сучасного світу важливу роль у формуванні освіти на фундаменті інновацій покликані відігравати інформаційні технології, які дозволяють вирішувати принципово нові дидактичні завдання, що забезпечує підвищення якості та ефективності навчання. Високу педагогічну

ефективність мають технологічні прийоми, які забезпечують діалоговий режим, мають вбудовані довідники або мають доступ до таких ресурсів у комунікаційному середовищі. Використання комп'ютерних мереж, електронних освітніх середовищ передбачає вироблення нестандартних педагогічних практик як у конкретних освітніх компонентах, так і в міждисциплінарному просторі освітнього процесу, що включає науково-дослідну роботу студентів. Структурною одиницею системного міждисциплінарного об'єднання може бути загальна проблема, за допомогою якої різні освітні компоненти синтезують результати пізнавальних практик. Отже, постановка проблеми є способом організації знань, коли ці знання взаємодіють, а не протистоять одне одному.

Загальною метою модернізації та змін в освітньому просторі сьогодні є створення механізмів сталого розвитку системи освіти, забезпечення її відповідності викликам ХХІ століття, соціальним та економічним потребам розвитку країни, запитам особистості, суспільства, держави. Спектр інноваційних завдань та методів у сучасній освіті досить широкий, і застосування кожного з них спрямоване на оптимізацію та підвищення ефективності навчання. При впровадженні інновацій необхідно зберегти та примножити найкращі традиції вітчизняної педагогіки та освіти.

Таким чином, сучасна вища освіта потребує впровадження інноваційних педагогічних технологій з метою формування якісно нового фахівця, який буде відповідати вимогам часу, а саме здатного швидко реагувати на зміни у соціально-економічному середовищі, професійно і соціально мобільного, такого, що має глибокі знання з інтегрованих професій, володіє економічними, правовими, психолого-педагогічними знаннями, основами наукової організації праці й культури виробництва, здатного до технічної та соціальної творчості, самовдосконалення, саморозвитку, готового до роботи за різних форм організації праці і виробництва в умовах жорсткої конкуренції [5].

Література:

1. Сенченко В. О., Шестопад О. В., Насонова Н. А. Впровадження інноваційних технологій в освіті / Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців. Вип. 51. – Київ-Вінниця: Планер, 2018. С. 25–28.
2. Криворотько Г. С., Кузьміна Ж. Ю. Інноваційна складова сучасної освіти (Електронний ресурс). – URL: <https://ol.world-ontology.org/>.
3. Дубницький В. И. Інноваційна освіта в вищій школі. – Донецьк: ДЕГІ, 2007. – 162 с.
4. Богданова І.М. Педагогічна інноватика: Навчальний посібник. – Одеса: Ранок, 2000. – 148 с.
5. Інноваційні технології навчання / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.]. К.: НТУ, 2017. – 172 с.